

§ 270

Helsingin kaupungin myöntämän sosiaalisen luototuksen lainojen yleiset ehdot 1.1.2025 alkaen

HEL 2024-015736 T 02 05 03 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti sosiaalisen luototuksen lainojen yleiset ehdot liitteen 1 mukaisesti.

Sosiaalisen luototuksen lainojen päivitettyt yleiset ehdot tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-la asiassa kutsuttuja asiantuntijoita.

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esittelijän ehdotusta siten, että liitteen 1 kappaleessa 5.1 Maksun määräytyminen virheellisesti kohdiksi 3 ja 4 numeroidut kohdat muutetaan teknisenä korjauksena kohdiksi 1 ja 2.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna-Mari Niiranen, sosiaalisen luototuksen päällikkö, puhelin: 09 310 42856
anna-mari.niiranen(a)hel.fi
Anne Qvist, pohjoisen aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 74090
anne.qvist(a)hel.fi

Liitteet

1 Lainaehdot 1.1.2025 alkaen (korjattu teknisesti 10.12.2024 esittelijän ehdotuksen mukaan)

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää sosiaalisen luototuksen lainojen yleiset ehdot liitteen 1 mukaisesti.

Sosiaalisen luototuksen lainojen päivitettyt yleiset ehdot tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen.

Esittelijän perustelut

Sosiaalisen luototuksen päällikkö ***** ja aikuissosiaalityön päällikkö ***** ovat kutsuttuina asiantuntijoina.

Sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa (1133/2002) säädetään sosiaalisen luototuksen palvelun sisällöstä. Elokuussa 2023 voimaan tulleiden lakimuutosten myötä sosiaalisesta luototuksesta tuli kaikille hyvinvointialueille lakisääteinen palvelu (laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta 956/2022). Lakiin tuli muutoksia myös viivästyskoron perimisestä sekä vapaakuukauden ja maksuvapautuksen osalta. Nämä kolme lakimuutosta tulee lisätä myös Helsingin kaupungin myöntämän sosiaalisen luototuksen yleisiin ehtoihin.

Laki sosiaalisesta luototuksesta määrittää yleisiä ehtoja, joita käytetään toteutettaessa sosiaalisen luototuksen luottosopimuksia. Yleiset ehdot liitetään luottosopimukseen mukaan ja luotonsaajalla sopimuskumppanina on mahdollisuus tutustua ehtoihin ennen lopullisen sopimuksen hyväksymistä. Ehdot kokoavat sopimusosapuolille tärkeimmät sopimukseen liittyvät seikat ja luovat pelisäännöt, jotka sitovat molempia sopimusosapuolia.

Viitekorko ja viivästyskorko

Sosiaalisesta luototuksesta annetun lain mukaan sosiaalisesta luotosta voidaan velalliselta periä luotosta kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Sopimuksen ehdoissa voidaan määrätä, että luotosta maksettava korko muuttuu korkolain 12 §:ssä tarkoitettua viitekorkoa vastaavasti. Jos sosiaaliseen luottoon liittyvää luottosopimuksessa sovitua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään korkolain 4 §:n mukaan. Helsingin kaupungin myöntämästä sosiaalisesta luotosta peritään tällä hetkellä viitekorkoa voimassa olevista luotoista. Sosiaalisesta luotosta ei peritä muita korkokuluja tai luottokustannuksia. Sosiaalisen luoton ehdot muutetaan viivästyskoron perimisen osalta siten, että viivästyskorkoa voidaan periä enintään viitekorkon suuruinen määrä.

Vapaakuukausi

Sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa (7 a §) todetaan, että luoton takaisinmaksu voidaan keskeyttää määräajaksi (vapaakuukausi) luotonsaajan hakemuksesta takaisinmaksukyvyyn tilapäisesti heikennettyä erityisestä syystä, jos vapaakuukauden myöntämisen arvioidaan

pitkällä aikavälillä edistävän luotonsaajan maksukyvyyn säilyttämistä ja itsenäistä suoriutumista.

Sosiaalisesta luototuksesta annetun lain 7 a §:n mukaan vapaakuukausi voidaan myöntää takaisinmaksukyvyyn tilapäisesti heikennyttyä erityisestä syystä, jos vapaakuukauden myöntämisen arvioidaan pitkällä aikavälillä edistävän luotonsaajan itsenäistä selviytymistä ja maksukyvyyn säilyttämistä. Takaisinmaksukyvyyn tilapäisen heikkenemisen erityisinä syinä voidaan pitää esimerkiksi luotonsaajan asumis- tai muiden elinkustannusten yllättävää kohoamista, luotonsaajan tai hänen perheenjäsenensä sairauden, kuoleman, työttömyyden tai muun vastaavan syyn johdosta aiheutunutta tulojen pienentymistä sekä luotonsaajan avio- tai avoeron tai muun perhetilanteen muutoksen, kuten lapsen syntymän johdosta aiheutuneiden menojen tai tulojen äkillisiä muutoksia. Muut vastaavat erityiset syyt voidaan ottaa huomioon luotonmyöntäjää edustavan viranhaltijan yksilökohtaisen harkinnan mukaan. Perusteena vapaakuukauden myöntämiseen voi siten olla myös muut vastaavat äkilliset elämäntilanteiden muutokset, jotka ovat tilapäisesti heikentäneet luotonsaajan maksukykyä (HE 136/2022 vp).

Vapaakuukausi tarkoittaa käytännössä sitä, että sosiaalisen luoton takaisinmaksu keskeytetään määräajaksi ja luoton maksuaika pitenee luoton maksamisesta vapaaksi myönnettyä aikaa vastaavalla ajalla eteenpäin. Ennen vapaakuukauden myöntämistä selvitetään aina muita luotonsaajan takaisinmaksukykyä edistämään pyrkiviä ensisijaisia keinoja, kuten esimerkiksi taloudellista neuvontaa ja ohjausta tai erilaisia maksujärjestelyjä, kuten luottoehtojen muuttamista tai luoton uudelleen järjestelyä.

Maksuvapautus

Sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa (7 b §) todetaan maksuvapautuksesta, että sitä voidaan myöntää sosiaalisen luoton sekä sille kertyneiden korkojen luotonsaajan hakemuksesta osittain tai kokonaan sen mukaisesti, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään. Maksuvapautus voidaan myöntää osittaisena, jos luotonsaajan taloudellinen tilanne on heikentynyt luotonsaajan tai hänen elatuksensa varassa olevan perheenjäsenensä pitkään jatkuneen työttömyyden, sairauden tai muun vastaavan luotonsaajasta riippumattoman syyn vuoksi siten, että lainan perimistä kokonaan olisi pidettävä kohtuuttomana. Maksuvapautus voidaan myöntää kokonaan, jos luotonsaajan maksukyky on pysyvästi heikentynyt työkyvyn pysyvän alentumisen vuoksi ja perintää on lainansaajan taloudellinen tilanne ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Lisäksi edellytetään, että; 1. perintää ei luotonsaajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa;

2. perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan määrän nähden kohtuuttomat kustannukset.

Maksuvapautus tarkoittaa käytännössä sitä, että luoton tai sen osan ja sille kertyneiden korkojen takaisinperinnästä voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin luopua. Pääsääntöisesti sosiaalinen luotto on maksettava aina takaisin mutta poikkeuksellisesti luotonsaajalle voidaan viimesijassa myöntää maksuvapautuksia. Maksuvapautusten tarkoituksena ei kuitenkaan ole esimerkiksi mahdollistaa maksuvapautuksia maksumotivaation heikentymisen tai lisävelkaantumisen tilanteissa.

Koska maksuvapautus on tarkoitettu viimesijaiseksi menettelyksi, ennen maksuvapautuksen myöntämistä selvitetään luotonsaajan takaisinmaksukykyä edistämään pyrkiviä ensisijaisia keinoja. Näitä ovat esimerkiksi taloudellinen neuvonta ja ohjaus, erilaiset luoton maksujärjestelyt, kuten luottoehtojen muuttaminen tai luoton uudelleen järjestely sekä 7 a §:n mukaiset vapaakuukaudet.

Yleisten ehtojen muutoksien tarkoitus

Tällä hetkellä sosiaalisista luotoista peritään viitekorkoa, jonka laskenta päättyy siihen, kun luotto eräännytetään ja siirretään oikeudelliseen perintään. Viivästyskorkoa ei peritä. Tämä asettaa sosiaalisen luototuksen asiakkaat eriarvoiseen asemaan, sillä luottoa maksava asiakas maksaa viitekorkoa, kunnes luotto on loppuun maksettu mutta asiakas, jonka luotto on irtisanottu esimerkiksi maksuviivästysten vuoksi, maksaa korkoa ainoastaan luoton erääntymiseen saakka. Kun luotosta jatkossa peritään viitekoron suuruista viivästyskorkoa, sitä voidaan periä myös sosiaalisen luoton eräännyttämisen jälkeen, kunnes luotto on loppuun maksettu oikeudellisen perinnän kautta tai sen perintä muusta syystä lakkaa (velkajärjestely, varaton kuolinpesä ja niin edelleen).

Sosiaalista luottoa koskeva sopimus perustaa julkisoikeudellisen oikeussuhteen, johon ei korkolain 1 §:n 2 momentin mukaan sovelleta korkolakia, ellei muualla laissa toisin säädetä (KHO 2022:62). Lakiin sosiaalisesta luotouksesta lisättiin 1.8.2023 alkaen säännös, joka mahdollistaa vuotuisen viivästyskoron perimisen eräpäivästä lukien enintään korkolain 4 §:n mukaan, jos sosiaaliseen luottoon liittyvää luottosopimuksessa sovittua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä (laki sosiaalisesta luototuksesta 6.4 §).

Sosiaalisesta luotosta perittävä korko voi sosiaalisesta luototuksesta annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan olla enintään korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Jos sosiaaliseen luottoon liittyvää luottosopimuksessa sovittua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saa sosiaalisesta luotosta periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain 4 §:n mukaan eräpäivästä lukien. Hyvinvointialue voi sitoa luoton

koron vaihtuvaan viitekorkoon tai määritellä hyvinvointialueella perittävän kiinteän koron sosiaalisille luotoille, kuitenkin niin, että korko ei ylitä voimassa olevaa viitekorkoa.

Rahoitusjohtajan 1.7.2021 § 36 hyväksymien Helsingin kaupungin rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden mukaan ”kaupungin saatavien laskutuksessa ja perinnässä noudatetaan yhtenäistä viivästyskorkojen laskemis- ja laskutustapaa. Kaupungin yksityisoikeudellisille saataville peritään viivästyskorkoa voimassa olevan korkolain mukaan. Julkisoikeudelliselle saatavalle peritään viivästyskorkoa vain, jos viivästyskorkoa voidaan saatavaa koskevien säännösten mukaan periä. Viivästyskorko määräytyy tällöin saatavaa koskevien säännösten mukaisesti.” Laskutus- ja perintäohjeen perusteella lähtökohtana on, että viivästyskorkoja tulee periä, mikäli niitä lain mukaan saadaan periä.

Vaikutusten arviointi

Sosiaalisen luotonuksen lainaehtojen muutoksella ei ole mittavia ja laajoja vaikutuksia, jotka vaikuttaisivat syvästi kuntalaisiin ja kunnan talouteen. Päätöksen taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin lisäämällä niitä, mutta ei merkittävästi osin. Viitekoron suuruisen viivästyskoron periminen ei muuta nykyistä tilannetta, jossa sosiaalisen luoton asiakkailta on peritty viitekoron suuruista korkoa luoton voimassaoloaikana. Muutos antaa kuitenkin oikeuden periä viitekoron suuruista viivästyskorkoa mahdollisen luoton eräännyttämisen jälkeen. Kuntalaisvaikutukset kohdistuvat sosiaalisen luotonuksen palvelun asiakkaisiin, joiden luotto irtisanotaan ja siirtyy oikeudelliseen perintään. Irtisanomisien määrä on noin 70 kappaletta vuodessa.

Asiakkaiden yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi on tärkeää, että korkokulut ovat kaikille sosiaalisen luotonuksen asiakkaille samat. Korkoa on oltava mahdollista periä saatavan loppuun maksuun saakka, oli maksaminen vapaaehtoista luottosopimuksen ehtojen mukaisesti tai maksu oikeudellisen perinnän kautta ulosotossa.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 4 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukaisista tehtävistä.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauk-

10.12.2024

Asia/14

sista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna-Mari Niiranen, sosiaalisen luototuksen päällikkö, puhelin: 09 310 42856
anna-mari.niiranen(a)hel.fi
Anne Qvist, pohjoisen aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 74090
anne.qvist(a)hel.fi

Liitteet

1 Lainaehdot 1.1.2025 alkaen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Tiedoksi

Toiminta